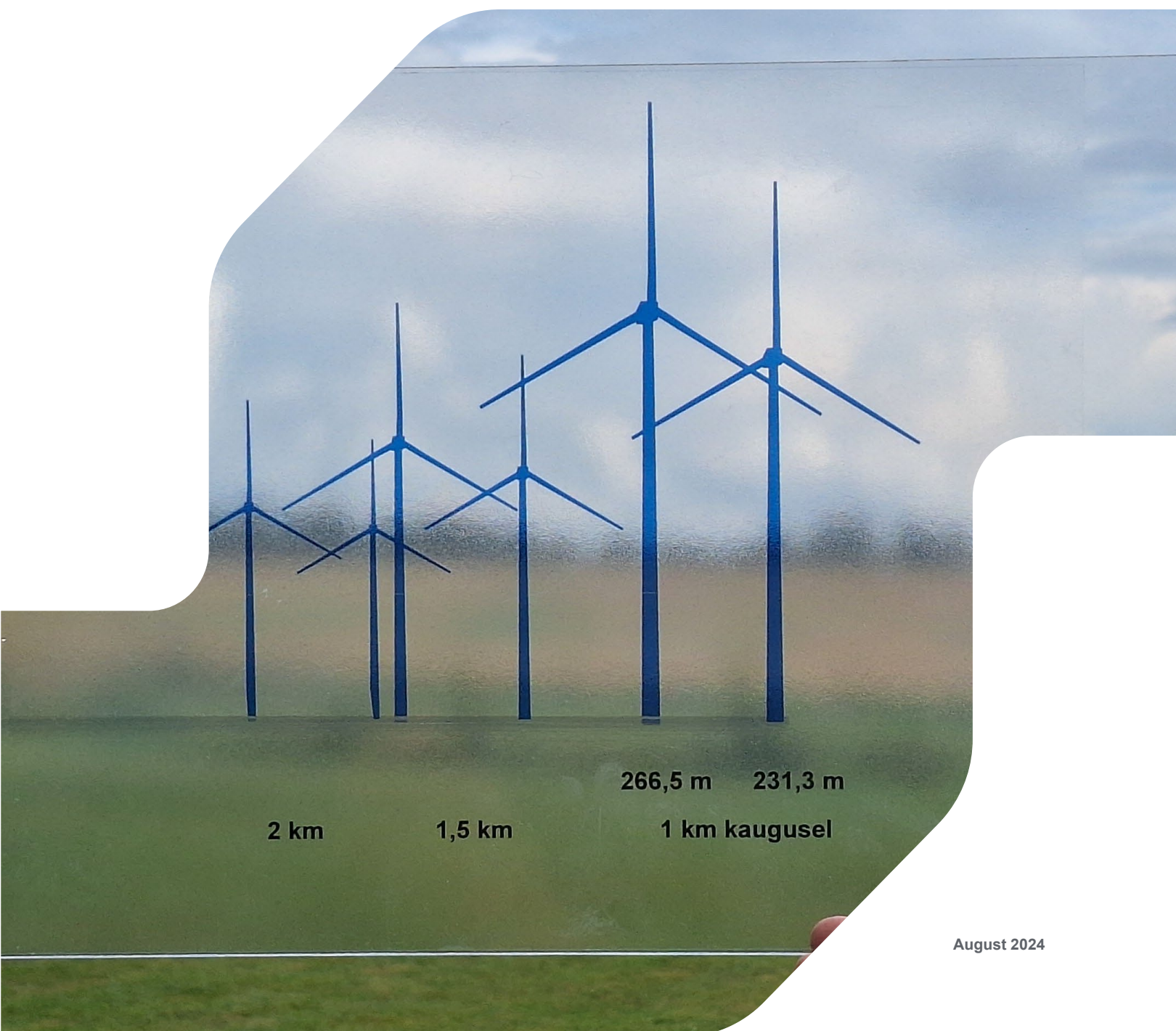

HERRO TUULIKUPARGI VISUAALNE MÕJU ERAMUTELE

August 2024

Document status

Version	Purpose of document	Authored by	Reviewed by	Approved by	Review date
Draft	Expert assessment	KO	KO	KO	29.07.24
Final	Expert assessment	KO	SL	KO	28.08.24

Approval for issue

Kerttu Ots

29.08.2024

The report has been prepared for the exclusive use and benefit of our client and solely for the purpose for which it is provided. Unless otherwise agreed in writing by R P S Group Limited, any of its subsidiaries, or a related entity (collectively 'RPS') no part of this report should be reproduced, distributed or communicated to any third party. RPS does not accept any liability if this report is used for an alternative purpose from which it is intended, nor to any third party in respect of this report. The report does not account for any changes relating to the subject matter of the report, or any legislative or regulatory changes that have occurred since the report was produced and that may affect the report.

The report has been prepared using the information provided to RPS by its client, or others on behalf of its client. To the fullest extent permitted by law, RPS shall not be liable for any loss or damage suffered by the client arising from fraud, misrepresentation, withholding of information material relevant to the report or required by RPS, or other default relating to such information, whether on the client's part or that of the other information sources, unless such fraud, misrepresentation, withholding or such other default is evident to RPS without further enquiry. It is expressly stated that no independent verification of any documents or information supplied by the client or others on behalf of the client has been made. The report shall be used for general information only.

Prepared by:**RPS**Kerttu Ots
Technical Director Landscape PlanningAtholl Exchange
1st Floor, 6 Canning Street
Edinburgh, EH3 8EG**Prepared for:****Sunly Wind OU**Sander Lõuk
Projekti juhtTELLISKIVI 60/5
TALINN 10412

SISU

1	VISUAALNE MÕJU ERAMUTELE	1
1.1	SISSEJUHATUS.....	1
1.2	METOODIKA	2
1.3	LEEVENDUSMEETMED.....	2
1.4	VISUAALNE MÕJU UNIKÜLA ERAMUTELE	5
1.5	KOKKUVÕTE	25

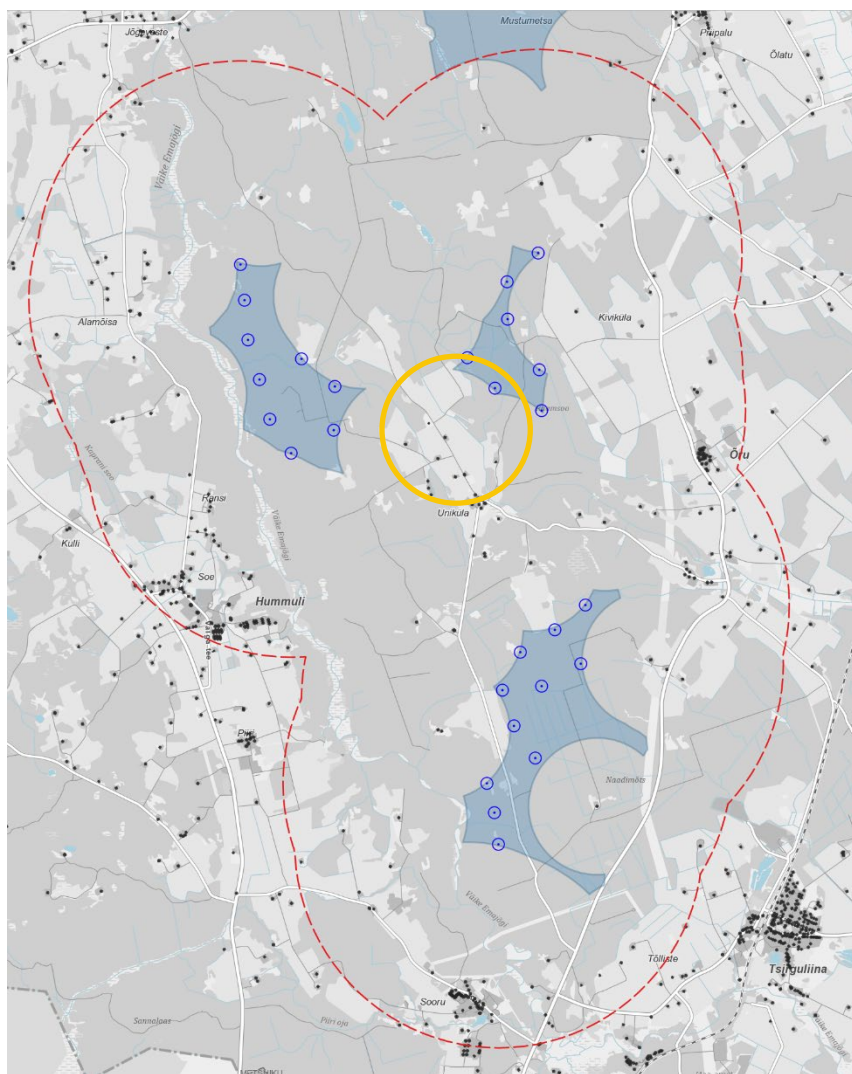
1 VISUAALNE MÕJU ERAMUTELE

1.1 SISSEJUHATUS

Käesolev eksperthinnang on Herro tuulepargi tuulikutest lähtuva potentsiaalse visuaalse mõju kohta neljale Uniküla eramule: Väike-Make talu, Kalda talu, Une-Mati talu ja Jaanimäe talu, mis on tuulikute ümbritsetud. Kõiki nelja eramut külastas Kerttu Ots koos Sunly projektijuhi Sander Lõukiga 24.ndal juulil 2024.

Hinnangu aluseks on tuulikute esialgse paigutuse kaart (allpool) ning tuulikute suuruse ilmnemist uuriti samuti lüümikutega eramute hoovialadelt. Samas puudub materjal nagu paigutuse põhiselt modelleeritud visualisatsioonid, et hinnata kust ja millises ulatuses ja kui palju täpselt võivad tuulikud nähtavale tulla ning seetõttu moodustab esitatav hinnang alusmaterjali, edaspidisele hindamisele ning annab soovitusi edaspidise uurimise läbiviimiseks, seda ka leevendusmeetmete osas.

Joonis 1: näitab Herro Tuulikupargi tuulikute alasid ning kollase rõngaga märgitud antud hindamise uuringuala

1.2 METOODIKA

Välitöödel külastati ja pildistati nelja eramu õueala ning tehti märkmeid, kuhu suunas elumaja on orienteeritud, õueala suuruse kohta ja seda ümbritsevate hoonete ja taimestiku suhtest.

Kuna need neli Uniküla eramut on alas, mis jääb Herro tuulikupargi tuulikute gruppide (kirdes, lõunas ja loodes) vahele, saab visuaalne mõju nimetatud krunte ümbritsevalt alalt ja nende juurde viivatelt teedelt olema eeldatavalt suure ulatusega ja valdav.

Suure ulatusega visuaalse mõju all mõistetakse mõju, mis lähtub suurtest tuulikutest (üle 200m tipukõrgusega), kui nad ilmnevad prominentsete objektidena maastikus, muutes selle karakterit, maastiku visuaalset, esteetilist kvaliteeti vaadetes, seda eriti 2 km ulatuses eramutest.

Väga suure ulatusega visuaalne mõju avaldub, kui tuulikud võtavad maastiku vaadetes üle ja saavad selle maastiku domineerivaks, valdavaks tunnuseks.

„Muutusest tingitud häiring on suurem, kui vaadeldav objekt maastikus (antud juhul tuulikupark) paistab ebaselgete elementide kogumina, kus puudub elementide vaheline seos, tekitades kaootilise vaate, milles puudub uue objekti kooskõla olemasolevate maastikuelementidega“¹.

Valdava visuaalse mõju all mõistab antud hinnang visuaalset mõju, mis lähtub suuremast hulgast väga kõrgetest 230 kuni 270 m tipu kõrgusega tuulikutest, kui need tulevad elamutest 1 kuni 3 km kaugusele ning on nähtavad elamu õuealalt mitmetest vaatesuundadest ehk ümbritsevalt.

Eeldusel, et nende elamute krundi alalt väljas (umbes kolme km ulatuses), kuid Herro tuulikutest kirdes, lõunas ja loodes tuulikute gruppide vahelisel alal on mõju suure või väga suure ulatusega ja valdav, uurib antud hinnang, kui suure ulatusega ja kui valdavalt häiriv saab visuaalne mõju olema eramute krundi piires (sissesõit, õueala, puhkeala).

Elamust 1 kuni 1,5 km kaugusel olevad 230 kuni 270 m tipukõrgusega tuulikud võivad individuaalselt esile kutsuda suure ulatusega valdava häiriva mõju, olenevalt sellest, kuidas (millises ulatuses tuulik on nähtav) ja kus tuulik(ud) vaatesse tulevad eramu krundi piires.

Vaata lisaks „Meretuulikuparkide arendamise edendamiseks visuaalse mõju hindamise metoodiliste soovitude juhendmaterjal“² 2020, Maastiku ja visuaalse mõju ulatuse kohta annab ülevaate lõik 5.6 lk 58.

Nagu eelnevalt nimetatud, on käesolev eksperthinnang piiratud, kuna puuduvad tuulikute paigutuse põhiselt modelleeritud visualisatsioonid, et täpselt hinnata kust ja millises ulatuses ja kui palju võivad tuulikud nähtavale tulevad.

1.3 LEEVENDUSMEETMED

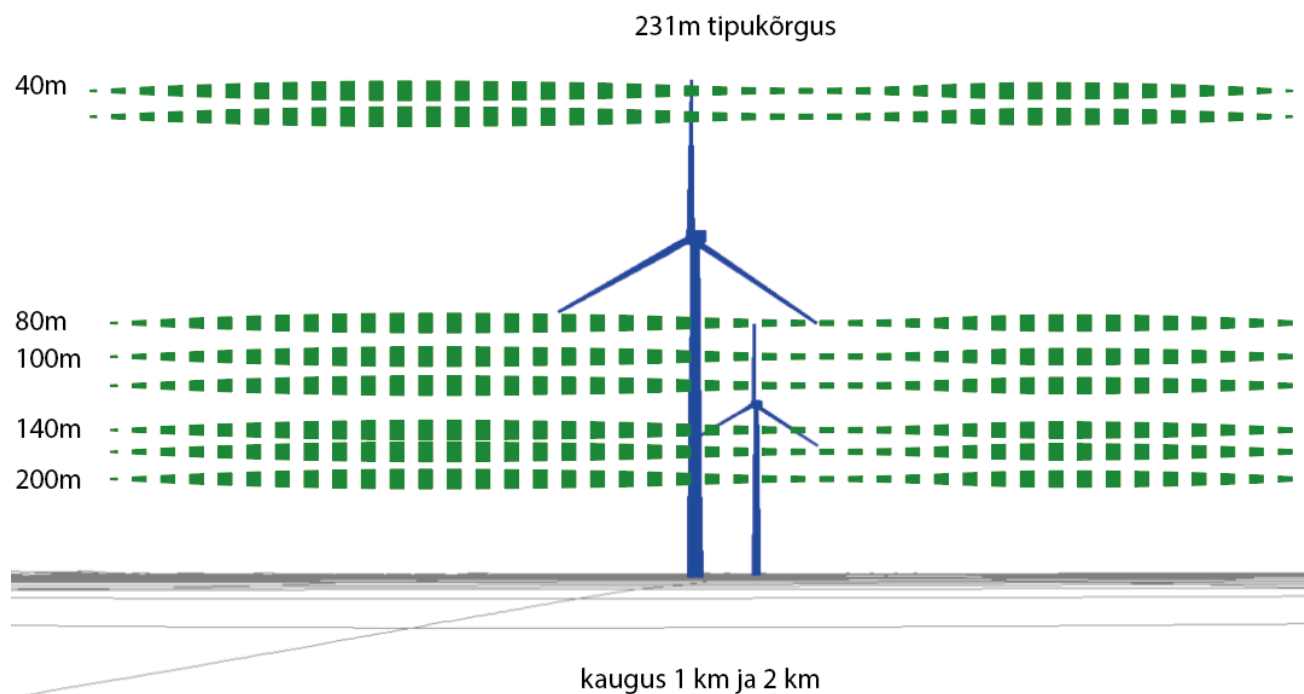
Olemasolev istutus, traditsioonilised krunte ääristavad suured puud ja hekid omavad visuaalsete mõjude leevendamisel olulist tähtsust.

Et aru saada, kui suur peaks istutus olema ja kui kaugel vaatajast, st varjata tuulikut, sai valmistatud programmis WindFarm joonis, mis esitab, kui palju varjab 12 m kõrgusega istutus või taimestik 1 km kaugusel olevat 231 m tipukõrgusega tuulikut. Eeldatavalt on täiskasvanud puu ja metsa täiskõrgus vähemalt 20m.

¹ Meretuulikuparkide arendamise edendamiseks visuaalse mõju hindamise metoodiliste soovitude juhendmaterjal 2020, mis on saadaval <https://www.fin.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/organisatsioon/uuringud-ja-analuusid>

² saadaval <https://www.fin.ee/ministeerium-uudised-ja-kontakt/organisatsioon/uuringud-ja-analuusid>

Näiteks õuealal 40-60 m kaugusel olev 12 m kõrgusest istutusest 1 km kaugusel olev 231 m kõrgune tuulik üle ei paista. 12 m kõrgune taimestik varjab pool tuulikust 80-100 m kaugusel ja terve tuuliku, mis on 2 km kaugusel. 12 m on võetud kui keskmine noorendiku ja väikese puu kõrgus, kuid kui tegemist on kõrgete puudega on varjamise efekt muidugi tugevam ja puud võivad olla kaugemal vaatajast, et piisavalt varjata tuulikuid.

Joonis 2: esitab 231 m kõrgused tuulikud 1 ja 2 km kaugusel ning roheliste joontega on märgitud varjatud osa tuulikust kui 12 m kõrgune taimestik on näidatud kaugusel (40m, 80m, 100m, 140m ja 200m) vaatajast.

Joonis 3: Vaade Uniküla teelt lõunasse loodegrupi tuulikutele, kus 1km kaugusel oleva tuuliku mast on varjatud 130m kaugusel olevate puudega.

Joonis 4: Vaade Uniküla teelt põhja poole kirdegrupi tuulikutele, kus 1.6 km kauguselolevad tuulikud on osaliselt varjatud 200m kaugusel oleva taimestiku poolt.

Joonis 5: Vaade Uniküla teelt lõuna poole lõunagrupi tuulikutele, mis on 2.1 km kaugusel. Tuulikud on rootori kõrguseni varjatud 220-300m kaugusel oleva taimestiku poolt.

Tuleb ära märkida, et nende visualisatsioonide puhul on tegemist ka teatavat võimendusega, kuna Google kaamera on vähemalt 2 m kõrgusel ning seega palju kõrgemal inimese silmade kõrgusest.

1.4 VISUAALNE MÕJU UNIKÜLA ERAMUTELE

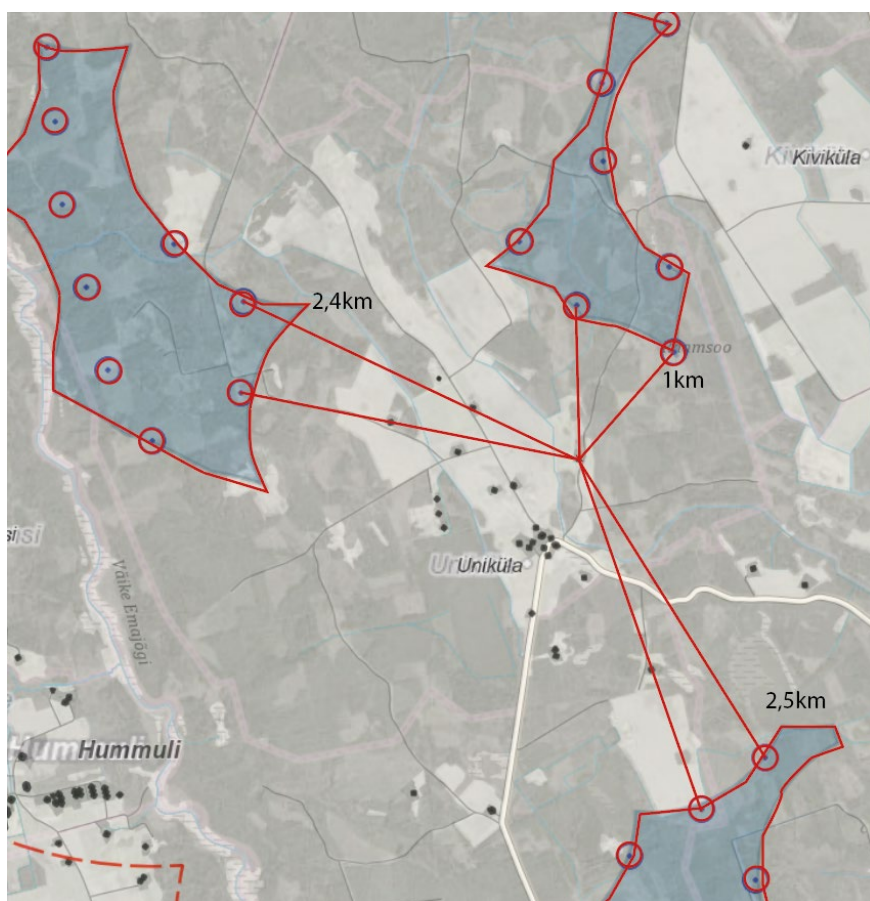
1.4.1 Väike-Make talu

Väike-Make asub kõrgemal kohal Ōru oja idakaldal, umbes 65 m kõrgusjoonel ja on piiratud metsaaladega põhja- ja idaküljelt ning põllud laiuvad lääne suunas. Lõuna suunas vahelduvad puude alad lagealadega. Sissesõit krundile on lõunast. Idast piirneb krunt kohaliku teega.

Eluhoone peafasaad on ida poole kus asub abihoone ja mille taga kulgeb kohalik tee ning mets 90 m kaugusel.

Foto 1: Vaade Väike-Makele Uniküla teelt ida suunas

Joonis 6: Väike-Make kaugus tuulikutest

Joonis 7: Väike-Make ilusa vaba vaate suund loodesse ja taimestiku poolt varjatud vaated õue puhkealalt majast põhja ja kirde pool

Foto 2: Määratletud ilus vaade loodesse, mis on vaba infrastruktuuri elementidest. Esiplaanil oleva õueala on piiratud suurte puudega, nende taga laskub karjamaa Öru oja poole, mille taga laiuvad põllud on raamistatud metsaga. Vaates on sügavust ja kihilisust, erinevad maastikuelemendid teevad vaate huvitavaks, köitvaks.

Foto 3: Vaade puhkealalt, mis on majast põhja pool kirdesse, kus võib nähtavale tulla 1 km kaugusel oleva tuuliku ülemine osa tiibadega puude poolt filtreeritud vaates.

Foto 4: Vaade sissesõiduväravast hoovi ja maja poole. Eeldatavalt ei ole sisenemisel ühtegi tuulikut võimalik näha.

Foto 5: Vaade hoovist lõuna suunas ulatub kaugemale krunti piiravatest puudest, kust 2,5 km kaugusel olevate lõunagrupi tuulikute mastide ülemised osad tiivikuga võivad nähtavale tulla üle metsa.

1. Järeldused

- Eeldatavalt lõunapoolse grupi tuulikud ei tule õuealalt nähtavale, kuid võivad ilmuda vaatesse väljasõidul või minekul.
- Kirdepoolsest grupist võib eeldada, et on võimalik näha ühe või kahe tuuliku labasid filtreeritud vaadetes puhkealalt, mis on majast põhja pool.
- 2,4 km kaugusel olevad loode grupi tuulikud võivad ilusa vaba vaate suunas nähtavale tulla.

2. Soovitused

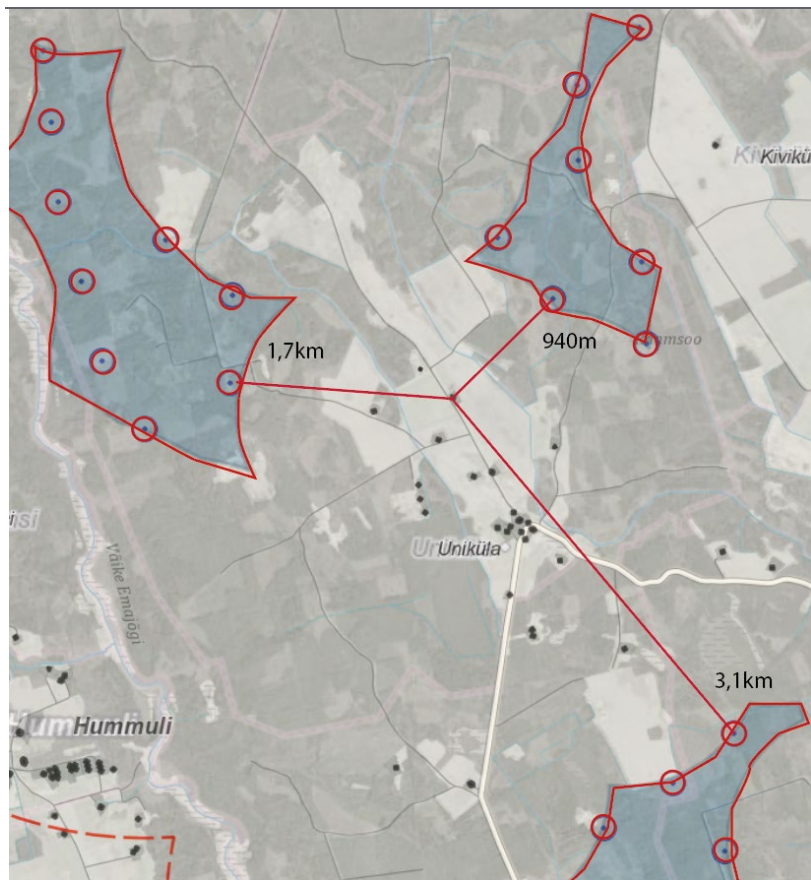
- Juhul kui tuulikud tulevad nähtavale ilusa vaba vaate suunas, siis tuleks võimaluse korral korrigeerida paigutusega tuuliku(d) fookusest ehk vaate sügavaimast kohast kõrvale.
- Tuulikute ilmumist vaatesse kirde ja lõuna poolt on eeldatavalt samuti võimalik istutusega leevendada.

3. Kokkuvõte

- Kui ülalpool esitatud eeldused saavad kinnituse ja soovitatud leevendusmeetmeid on võimalik rakendada, siis ei tohiks otsest ja valdavat häiritust tuulikutest tekkida eramus ega selle puhke ja õuealal.

1.4.2 Kalda talu

Kalda talu on Uniküla tee kõrval põldude vahel. Maapind kaldub Öru oja poole idas ja seetõttu on krundi kõrgem osa lõunapool ja laskub 71 m kõrgusjoonelt 67,5 m kõrgusjoonele idas. Hoov on ümbritsetud mitmete hoonete ja eriti suurte puudega lõuna poolt. Eluhoone peafasaad on kirde suunas kus on vastas suur abihoone (arvatavasti endine laut).

Joonis 8: Kalda talu õueala kaugus tuulikutest

Joonis 9: Vaba vaade kirde suunas õue alalt

Foto 6: Vaade Kalda talule Uniküla teelt lõunast kõrgemalt kohalt 76,3 m kõrgusjoonelt. Kalda talu asub sellest 6 m madalamal, so 70 m kõrgusjoonel.

Foto 7: Õuealalt vaates kirdesse võivad vaatesse tulla peaaegu kõik kirde grupi tuulikute 940 m kuni 3 km ulatuses.

Foto 8: Krundi piirilt saavad kõik kirde grupi tuulikud näha olema. Vaatel on kirde suunas laiuvate põldude tõttu sügavust; vaade on ligendatud Öru oja taimestikuga ja raamistatud metsaribadega. Samas pole otsest viidet, et seda osa õuest kasutatakse puhkealana.

Foto 9: Lõunapoolsest küljest piiravad krundi suured igihaljad puud, mis eeldatavalt varjavad 3 km kaugusel olevad lõunagrupi tuulikud.

Joonis 10: Vaade Kalda talu väravast hoovi suunas, GoogleStreetview fotole projitseeritud kirdegrupi tuulikud ilmuvad üle kuuseheki ja abihoone katuse. Häirivalt võib mõjuda kui abihoone katuse kohal olev tuulik õuealalt ilmneb. Seda tuleb kontrollida tuulikute modelleerimisega vastavas programmis. Nagu eelnevalt mainitud, on Google vaadte kaamera kõrgemal kui inimese silmad.

Joonis 11: Vaade Kalda talu väravast lõunasse, GoogleStreetview fotole projitseeritud lõunagrupi tuulikutega mis tulevad nähtavale eramust väljasõidul.

4. Järeldused

- Eeldatavalt lõunapoolse grupi tuulikud ei tule õuealalt nähtavale.
- Kirde suunas võivad vaatesse tulla peaaegu kõik kirdepoolse grupi tuulikutest 940 m kuni 3 km ulatuses
- Lääne/loode suunas olevad tuulikud on eeldatavasti varjatud õueala vaadetes hoonete ja ümbritsevate puudega, kuid tulevad nähtavale väravas.

5. Soovitus

- Tuulikute ilmumist vaatesse kirdesuunas peaks olema võimalik istutusega leevendada. Kuigi istutusega varjatakse vaba vaade, ei ole viidet, et see vaade oleks osa spetsiaalselt kujundatud puhkealast.
- Kuna Google fotodele projitseeritud visualisatsioonid pole eriti usaldusväärsed, siis tuleks modelleerimisega kindlaks teha, kuidas need kaks kõige lähemat tuulikut Kalda talu väravast ja hoovialalt tegelikult võiksid ilmned.
- Võimalik, et lähim kirdegrupi tuulik võib osutuda liiga prominentseks ning tuleks kaaluda paigutuse muutust või loobumist kõige lähemast tuulikust.
- Samuti tuleks modelleerimisega kontrollida kust hakkavad paistma loodegrupi tuulikud.

6. Kokkuvõte

- Kui ülalpool esitatud eeldused saavad kinnituse ja soovitatud leevendusmeetmeid on võimalik rakendada, siis ei tohiks otsest ja valdavalt häiritust tuulikutest tekkida eramus ega selle puhke- ja õuealal.

1.4.3 Une-Mati talu

Suvila asub madalamas kohas Uniküla tee ääres, metsa vahetus läheduses lääne ja loode suunas. Krundi edelasosas on suur tiik ja õueala iidse tamme ümber. Elamu on krundi kirdeosas ja peafasadiga lääne poole, kus on metsaga piirnev väike õueala.

Joonis 12: Suvila õueala kaugus tuulikutest.

Joonis 13: Vaba vaade lõunasuunas õuealalt. Rohelise joonega on märgitud vaateid piirav taimeistik.

Foto 10: Vaade õuealal, kivimaja eest kirde suunas, kus krunti ääristavad suured puud. Teoreetiliselt võib kirdegrupi tuulik tulla nähtavale puude vahel.

Foto 11: Vabas vaatesuunas lõunasse tulevad 3,5 km kaugusel olevad lõunagrupi tuulikute mastide ülemised osad koos tiivikutega nähtavale Jaanimäe talu puude kohal. Üle põllu paistvad puude ladvad on umbes 800 m kaugusel. Selles vaates on oluline saavutada lõunagrupi tuulikute tasakaalustatud paigutus.

Foto 12: See vaade on kivismaja lähedalt tiigi kõrval loodesuunas, kus keskmiselt 60 m kaugusel olevad 20 m kõrgused puud peaksid varjama 1,5 km kaugusel olevad tuulikud täielikult. Kuna taimeistiku kõrgus varieerib ja kohati on madalam, siis võivad tuulikute labad ilmuda puude kohal.

Foto 13: See vaade on elumaja lähedalt loode suunas, kus 80 m kaugusel ja lähemal olevad 20 m kõrgused puud peaksid varjama 1,5 km kaugusel olevad tuulikud täielikult. Kui istutus on madalam, siis võivad tuulikute labad ilmuda puude kohal. Kuidas täpselt tuulikud ilmuvad ja kas oleks võimalik istutusega leevendada, tuleb välja selgitada modelleerimise käigus.

Joonis 14: See vaade on elumaja juurest kirde suunas, kust mõni tuulik võib nähtavale tulla 1 km kaugusel olevast kirdegrupist. Kuna on oht kaotada selles küljes veel puid nende tervise tõttu või liigse läheduse tõttu majale, võib see vaatesse tuua rohkem tuulikuid. Kuna ida- ja kirdesuunas piirneb krunt teega ja selles suunas pole vaatelist tähtsust, siis tuleks olemasolevatele puudele tervise osas teha audit ning võimalik vaade tuulikuteest leevendada istutusega. Kuidas täpselt tuulikud ilmuvad ja kas oleks võimalik istutusega leevendada, tuleb välja selgitada modelleerimise käigus.

Joonis 15: Vaade on Uniküla teelt Une-Mati suvila poole, kus üle metsa ilmuvad loodegrupi tuulikud. Eeldatavalt võivad kaks lähimat tuulikut suvilale osutada liiga prominentseks. Ka teelt tasakaalustuks vaade kõige lähima tuuliku eemaldamisega.

7. Järeldused

- Lõuna suunas võivad vaatesse tulla peaaegu kõik lõunagrupi tuulikuteest. Selles vaates on oluline saavutada lõunagrupi tuulikute tasakaalustatud paigutus.
- Edela- ja kirdesuunas olevad tuulikud on eeldatavasti varjatud õueala vaadetes ümbritsevate puudega. (Kuid kas nad on nähtavad puude vahel olevatest vahedest või loodes üle metsa, selgub modelleerimise käigus.)

8. Soovitus

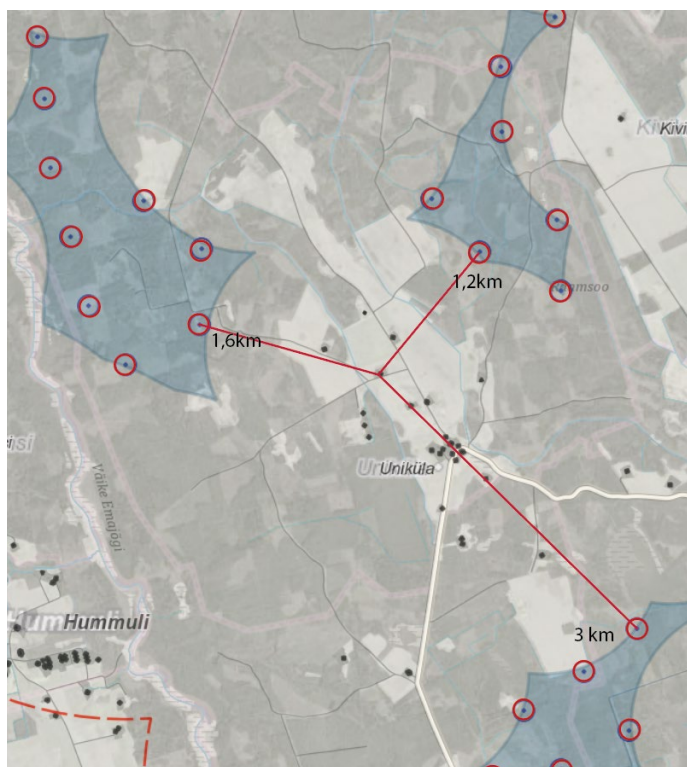
- Kuna ida- ja kirdesuunas piirneb krunt teega ja pole vaatelist tähtsust, siis tuleks olemasolevatele puude tervise kohta teha audit ning võimalik vaade tuulikuteest leevendada istutusega.

- Kuidas täpselt tuulikud ilmuvad ja kas oleks võimalik istutusega vaateid leevendada, tuleb välja selgitada modelleerimise käigus.
- Eeldatavalt võivad kaks lähimat loodegrupi tuulikut suvilale osutada liiga prominentseks ning tuleks kaaluda paigutuse muutust või loobumist kõige lähemast tuulikust.
- Arvatavasti pole istutus krundi lõunapiiril soovitatav, kuna varjaks päikese, mida selline suure tiigiga metsa lähedane krunt vajab. Seega tuleks vaadata kujunduslikus suhtes lõunagrupi tuulikute ilmnemist.

9. Kokkuvõte

- Kui ülalpool esitatud eeldused saavad kinnituse ja soovitatud leevendusmeetmeid on võimalik rakendada, siis ei tohiks otsest ja valdavat häiritust tuulikute tekkida elamus ega selle puhke ja õuealal.

1.4.4 Jaanimäe talu

Joonis 16: Jaanimäe õueala kaugus tuulikutest

Jaanimäe krunt on kohaliku tee kõrval, mis ühendab mitmed kohalikud teed ja Uniküla tee 175 m kaugusel ida pool krundist. Krunt on põldude vahel ja lähim metsaala on 120 m edela pool. Krundil on

mitmeid ehitisi ja eramu on krundi keskel, mis on ümbritsetud hekiga ja väljapaistvate kõrgete puudega. Suurte puude vahel avanevad vaatekiired krundi ümbritsevatele põldudele.

Joonis 17: Vaatekiired õuealalt ümbritsevatele põldudele. Roheline joon märgib taimestikku.

Foto 14: Vaade Jaanimäe põhjapoolsele küljele Uniküla teelt. Esitab krundi põhjapiiril olevad kõrged puud madalama taimestikuga, näidates, et tuulikud võivad ilmude suurte puude vahel nähtavale.

Foto 15: Vaade teelt, mis piirab Jaanimäe talu lõunast ja krundi edelanurgast. Umbes 600 m kaugusel üle põllu moodustab mets silmapiiri. Krundi piiril kasvab noor kuusehekk, mis viitab, et selles suunas pole vaadete avatust soovitud.

Joonis 18: Vaade teelt, mis piirab Jaanimäe talu lõunast ja krundi edelanurgast. Umbes 600 m kaugusel üle põllu moodustab mets silmapiiri. Google Streetviewle on projitseeritud loodegrupi tuulikud.

Foto 16: Vaade sissesõiduteelt hoovialale. Vaade ulatub krundi piiri taha põhjasuunas üle põllu kuni Une-Mati suvila krundi metsani, umbes 500 m kaugusel. Selles vaates eeldatavalt tuulikud nähtavale ei tule.

Foto 17: Lai panoraamvaade hoovialalt. Vaade ulatub krundi piiri taha loode ja põhja suunas üle põllu kuni Une-Mati krundi metsani, vaates sauna ja keldri vahel. Kirde suunas on metsapiir üle põldude umbes 1,3 km kaugusel vaates sauna ja puude vahel. Vaates loode suunas on metsapiir 300 m kaugusel vaates, mis avaneb keldri ja puude vahel. Selles vaates võib ilmuda mõni loode kui ka kirdegrupi tuulik nähtavale.

Foto 18: Vaates hoovialt edelasuunas on kuurist paremal näha umbes 300 m kaugusel olev mets, mis moodustab silmapiiri.

Foto 19: Vaates krundi põhjapiirilt avaneb avar panoraam põldudega, kus silmapiiri moodustab loode- ja põhjasuunas mets. Kirdesuunas kerkivad Kalda talu puud üle põllu silmapiiril. Selles vaates ilmuvad nii loode kui ka kirdegrupi tuulikud üle taimestiku nähtavale.

10. Järeldused

- Eeldatavalt lõunagrupi tuulikud nähtavale ei tule õuealalt.
- Loode- ja kirdesuunas olevad tuulikud on eeldatavasti enamuses varjatud õueala vaadetes ümbritsevate puudega. (Kuid kas nad on nähtavad puude vahel olevatest vahedest selgub modelleerimise käigus.)

11. Soovitus

- Kuidas täpselt tuulikud ilmuvad ja kas oleks võimalik istutusega vaateid leevendada hoovialt loode ja kirde suunas, tuleb välja selgitada modelleerimise käigus.

12. Kokkuvõte

- Kui ülalpool esitatud eeldused saavad kinnituse ja soovitatud leevendusmeetmeid on võimalik rakendada, siis ei tohiks otsest ja valdavat häiritust tuulikute test tekkida eramus ega selle puhke ja õuealal.

1.5 KOKKUVÕTE

Kõigi nelja eramu alaga seoses on olemasoleval istutusel kruntide piiril ja õuealadel suur osakaal visuaalse mõju leevendamisel. Nagu ülalpool märgitud, põhineb antud hindamine eramute külastusel ja professionaalsel kogemusel, kuid vajab kinnitamist modelleerimisega ehk visualisatsioonidega. Samuti aitab modelleerimine välja selgitada, kus ja kuidas oleks võimalik leevendusmeetmeid kasutada. Kui ilmneb, et mõni tuulik osutub ebameeldivalt, häirivalt domineerivaks, siis tuleb paigutuse korrigeerimisele mõelda. Kõik krundid on piisavalt suured ja piisava olemasoleva haljastusega, mis liigendavad ja varjavad vaateid väljapoole krundi piiri. Võimalik, et ilmnevaid tuulikuid saab varjata lisatava istutusega krundi piires, sobilikul kaugusel. Võimalik, et sobilik maastikukujundus, näiteks võib eramu valdaja soove arvestav puhkeala disain osutada parimaks leevendusmeetmeks.